

Namosi-Naitasiri-Serua: Bible for Hebrews

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Hebrews

1 ¹O rau ikwe na parofita a tata ke i mata na Kalou vuwadru na qase, ina levu na gauna, qaneya na levu ni varau.² Ia o keya ikwe o luveya a tata ke vuwako datou o keya, ina gauna mai bere ikwe, o keya a lesiya me jiya i taukei ni kwa taucoko. O keya a buliya muni na vuravura taucoko.³ O keya ikwe evo serau ke na keya kakarama qaneya na leya i yaloyalo ni leya i tovo. E tokoniya muni na kwa taucoko ga ina leya tata mana, e nokoto no ke lima matau o keya e levu mai yata, nivo bokociya dai na ledu i valavala ca.⁴ Ni vo yaco me uwasivi cake i vuwadru na agilose, e taukeni jiya na yaca e uwasivi jidru eru yaca.⁵ Io o cei re vuwadru na agilosu me kwa vuwa ina kiya na siga o keya, "Lequ i luve o iko, aqu vatabu niko ina siga ikwe? a kwa tale, "O au ikwe o tamaya o keya ikwe na lequ i luve?"⁶ Io nivo meiya mai na ulumatuwa i vuravura, a kwa, "Me ru cuva vuwako o rau taucoko na agilose ni Kalou."⁷ Ia me balejidru na agilosu a kwa ke o keya, "O keya a vaveya ke meru jiya cagi na leya agilosu, o rau na leya talatala meru jiya bukawaqa."⁸ Me balejiya ga la i luve, "E na jikai ni mudu rewa na lemu i nono vaturaga, me tawa mudu. Na toko ni valavala dodonu na lemu i toko ni matanitu."⁹ Ni o okajiya na varau e dodonu, o burajiya na i valavala ca. Ia, e lumujiko mutou ke na Kalou, na lemutu Kalou, ina waiwai ni reki mo mutu uwasivi cake ke vuwadru na lemutu i tokani."¹⁰ I na vatekivu, Turaga, mutu a tauyavu takiniya ke na vuravura. Ia o lomalagi e mawe mu lima.¹¹ Ia eru na rusa mai, ia muru na cola no ga. Eru na madra mai me kodaki na sulu.¹² O na lobiya muni me kodaki na tutuvi, me vaisosomitaki. Ia o muru na kiya kiya no ga, ena jikai ni mudu na lemu viyabaki.¹³ Ia o cei re na agilosu me kwa ina kiya na siga, "Mo nokoto no ga qu lima matau, mequ na lesidru oji re o rau kequ meca me jiya i tutu qu la?"¹⁴ Eru jikai ni no vuwako mutou na yalo ni dauniviqwaravi, eru lai vatala yaji meru qwaravidru meru yaco mai bere o rau meru jiya taukei jiya na cola?

2 ¹O kiya ikwe e dodonu ke medu na vanananu valevu i na vikwa du rogociya, ke lala kiya na siga me lavele ke.² Ia kodaki e vadjinadjina taki na tata eru kwa na agilosu, ni na saumi vadodonu nai valavala ca qaneya na talai dredre taucoko,³ edu na cola kodaki i vei o datou, kodaki du vawelevewe takiniya tu na cola levu ikwe? O keya ikwe a vatekivu takiniya na Turaga, me kwa mai a vadjinadjina takiniya muni mai vuwako datou o rau na rogociya.⁴ E vo vadjinadjina no muni vuwadru na Kalou ina yavalu na vatakilakila qaneya na kwa vivakurabuitaki, qaneya levu na cakacaka mana e vaveya, nai votavota muni ni Yalo Tabu me kodaki na leya lewa.⁵ E jikai ni soliya vuwadru na agilosu meru lewaiya na vuravura e sibere, o keya ikwe madu vo kwa no.⁶ A vo varaitakiniya e kiya ina kiya e jiki e kwa, "E cava re na tamata mo dau numiya no? se na luve ni tamata dautaleviya no?"⁷ O buliya ga me uwasivi ga valailai mai vuwa na agilosu; o vaisala jidru ina ukuuku qaneya na varokoroko, o lesidru meru lewaiya e mawe mu lima.⁸ O vamaulmalu takiniya na vikwa taucoko meru no e ruku ni la. Ia nivo vamaulmalumu takiniya na kwa taucoko me lewaiya, e jikai nivo tale e kiya na kwa me vamaulmalutaki vuwa. Ia edu jikai ni tolaviya nikuwa me vamaulmalutaki vuwa na kwa taucoko ga me lewaiya.⁹ Ia edu vo vatolaviya no ga o Jisu, a vai me uwasivi bale ga valailai vuwadru na agilosu a qai vaisalataki ina ukuuku vata na varokoroko, me balejiya leya vosojiya devu na mate, me mate o keya me balejidru na tamata taucoko ga, me kodaki ga na loloma ni Kalou.¹⁰ Ni vo dodonu vuwa ni jiya taukei ni kwa taucoko ga, e vavuniya ga na kwa taucoko ga. Ni vameidru o rau na leya i luve eru lewe levu, ina vanuwa vaiukuuku me varautaki niya ina dauvosojiya me ledru i vuni cola.¹¹ Ni vo kiya ga o Tamadru, o keya a vasavasava takiniya qanedru o rau na vasavasavataki. Ina vuku ni kwa ikwe eru na jikai ke ni madua o keya e vatokai meru jiya leya tacini.¹² Ni kwa o keya, "Aqu na kwa mu yaca vuwadru na lequ tacini, Eru maliwa na soqosoqo lewe ni lotu aqu na varokoroko taki niko ina sere."¹³ A kwa tale o keya, "Aqu na vararavi vuwa, A kwa tale, "Tolaviya, o au qanedru nai luve a solidru mai vuwako au na Kalou."¹⁴ Ia niru vo lewe vata eru dra vata o rau nai luve, e kodaki muni ke o keya, me vamaulmalumu takiniya ke o keya e lewaiya na mate, o kiya na nitu ina vuku ni mate.¹⁵ Me serekidru muni ke o rau na vabobulataki tu ina ledru cola taucoko niru dau matakuciya na mate.¹⁶ Ni vo jikai sara ni lamai vukeidru na agilosu o keya, e mai vukeidru ga na leya kawa o Eparaama.¹⁷ O keya ikwe e vo dodonu ke vuwa, me yaco ke me kodaki o rau o wekaya ina kwa taucoko, me bete levu yalo oka me dau djina ina vikwa va Kalou, me sorovaki niya na ledru i valavala ca na tamata.¹⁸ Ni dauvosojiya na i varau bura ni tamata, niya temaki o keya me rewajiya ke a dauvukeidru meru kuwa ni temaki.

3 ¹O kiya ikwe o mutou na viwekani yalo savasava, mutu vo lai covi mutu jiya taukei ni kwa valomalagi, mutu vanumiya nai apositolo qaneya na bete levu eru vo vatusa naki niya no, o Jisu.² O keya a loma djina vuwa o keya a lesiya mai, me kodaki muni ke o Mosese ina keya leya mataqali taucoko.³ E dodonu me dokai valevu o keya me valailai o Mosese ni dokai valevucake o keya e vaveya na were, ia e valailai ga na were.⁴ Nivo kiya na tamata e vaveya na were yakiya, ia o keya e vaveya na kwa taucoko e Kalou.⁵ Ia e djina ga e dau yalo djina o Mosese ina keya mataqali taucoko, me kodaki ni jiya i talatala me vatakiya ke na vikwa ena lai kwai mai bere.⁶ Ia na Karisito e djina me kodaki e kiya lai luve ni leya mataqali o datou, Kodaki du qulumiya na ledu doudou vata na reki ni nuinui me tudei, me yacoviya nai vadevudevuni gauna.⁷ O kiya ikwe me kodaki a kwa na Yalo Tabu, "Ina siga ikwe kodaki mutu mata varogo e domo⁸ kuwa ni vakaikai takiniya mutu yaloga, me kodaki na viocaji me kodaki na siga ni viveretaki ina lekutu." Eru dau veretaki niko au ke o rau na lemutu qase, eru dau vatovoliko au ke vabura.⁹ O kiya ikwe aqu o ocajidru ke o rau na itaba ecolu igina, Aqu kwa, Esi cala no ga eru yaloga, Ia eru jikai ni kilajiya na lequ i varau.¹⁰ Aqu a bubului ke ina lequ oca, "Niru na jikai ni unuviya na lequ vacecegu."¹¹ Mutu tolaviko mutou vaoka na viwekani, ke nokoto no eru yaloga e yavalu vuwako mutou na yalo bura eru jikai ni vabaujiya, mutu biujiya dai ke na Kalou cola.¹² Ia mutu vivatavulici vaniko mutou ina visiga taucoko, nuvo

vatokai ga na siga nikuwa, ke vayalo kaikai taki e kiya vuwako mutou ina vuku ni vivakwaisini ni varau bura.¹⁴Nidu vo leya i tokani ga na Karisito, kodaki du qulumiya vagumatuwa nai vatekivu ni ledu djina me tudei, me yacoviya nai vadevudevu.¹⁵Nivo lai kwai no kodaki ikwe, "Kodaki mutu mata varogo e domo, Mutu kuwa ni vakaikai takiniya mutu yaloga me kodaki viocaji."¹⁶Ia o cei o rau eru vaocaoca niya niru vo rogociya devu? O rau taucoko na la qaneya mai o Mosese mai Ijipita se jikai? ¹⁷Ia o cei e ocajiya o keya na yabaki vasagavulu? i vuwadru nai varau bura a reba eru yago ina lekutu se jikai? ¹⁸Ia o cei e bubului ke o keya meru kuwa ni unu ina leya i vavacegu, vuwadru ga na jikai ni vabaujiya? ¹⁹Ia edu vo tolaviya, niru vo jikai ni sita rewa, niru vo jikai ni vabaujiya.

4 ¹O kiya ikwe medu dau matakuni nivo soliya devu tu na leya tata ni yalayala me du na unu yaji ina leya i vavacegu, ke lala mutu na jikai ni unu djina ke mutu yavalu. ²Nivo lai kwai mai i vuwako datou e kiya nakwa oka, me kodaki muni ke i vuwadru, ia e jikai ni yaga tu vuwadru na tata eru rogociya tu, evo jikai ni yaga tu vuwadru na tata eru rogociya, niru jikai ni kiya ga vata ina vabaujiya, me kodaki ni tata ke o keya. ³Nidu vo sita ina leya i vavacegu o datou na vabaujiya, me kodaki eya tata ke o keya, "Me kodaki na lequ a bubului ke ina lequ a oca, Eru na jikai tu ga ni na sita ina lequ i vavacegu." ia e djina nivo devu na cakacaka nivo tauyavu taki devu o vuravura. "Niya kiya leya mala ni tata o keya a kwa ina kavitu ni siga, "Ena vacegu na Kalou ina leya cakacaka taucoko ga ina kavitu ni siga." Ia ikwe muni, ⁵"Eru na jikai ni unu muni ina lequ vavacegu."⁶Ia nivo macala meru na unu ke eru yavalu, ia i vuwadru na lai kwai vuwadru na vikwa e oka eru na jikai ni sita ke, ina vuku ni ledru tasi varorogo. ⁷A qai tekuciya tale e kiya na siga o keya, a kwa ke vo Tevita, Ina siga ikwe nivo devu e kiya na gauna balavu, me kodaki niya lai kwai devu, "Ina siga ikwe kodaki mutu mata varogo e domo mo kuwa ni vakaikai takiniya mutu yaloga."⁸Io kodaki a soliya vuwadru nai vavacegu o Josua ena jikai ni tata takiniya tale o keya e kiya tale na siga. ⁹O kiya ikwe evo no e kiya nai vavacegu me ledru na tamata ni Kalou. ¹⁰Ia o keya e sita ina leya i vavacegu, evo vacegu mai ina leya cakacaka, me kodaki evo vacegu mai na Kalou ina leya. ¹¹O keya ikwe medu qai gumatua valevu cake sara medu sita yaji ina leya i vavacegu igina, ke reba ke e kiya na tamata nivo jikai ni tekuciya nai varo. ¹²Nivo colo na tata ni Kalou, e kaikai e gata valevu e drali ga nai selewau bajiruwa, e suwakiya me waseiya ruwa du yaloga qaneya du yalo, vata ledu sema vata du muto ni ruwa, e valewaiya sara na ledu numiya vata nai naki du yaloga. ¹³E jikai muni ni kiya na kwa e cilotaki rewa e mata, ia e luvawale ga na kwa taucoko e mata e varaitaki ga e mata o keya eru vo vatusanaki niko datou vuwa. ¹⁴Ia nivo kiya ga na ledu bete levu o keya e sita yaji i lomalagi, o Jisu na luve ni Kalou, du qulumiya vaoka na ledu lotu. ¹⁵Nivo jikai ni ni kiya na ledu bete, ni jikai ni lomaniko datou rewa nidu vo malumalumu no, ia e beitaki ke medu vatautavuta ina kwa taucoko ga o keya, ia e jikai ni kiya na leya cala. ¹⁶Ina vuku ni vikwa ikwe du vo toro doudou ke ina leya i nono vaturaga ina loloma, medu lai ocaji ke, medu lai lomani ke medu lai vukei ke ina gauna e yaga ke.

5 ¹Ia o rau na bete levu yakiya eru djigitaki mai vuwa na tamata, eru lesi mai vuwa na Kalou, me balejidru o rau na tamata, me ru vacaboi me jiya i madrali qaneya nai soro ina vuku ni valavala ca. ²Evo rewarewa ke vuwa me lomanidru o rau na sesewa, ru cala ni vo nokoto no muni vuwa nai valavala ca. ³Ia ina vuku ni vikwa ikwe, me kodaki muni ke o rau na tamata e kodaki muni ke vuwa, e dodonu muni ke o keya me vacaboniya nai soro ni valavala ca. ⁴E jikai ni kiya me qulumiya vainiya na cakacaka varokoroko ikwe me vaveya, o keya ga avo lesiya na Kalou me vaveya, me kodaki ga na kwa vaveya o Eroni. ⁵E kodaki muni ke na Karisito e jikai ni dokaiya vainiya me bete levu o keya, e vuku ga a kwa ke vuwa, "O iko na lequ i luve; nikuwa aqu vo vatubu niko." ⁶Me kodaki muni ga ke na leya tata ina kiya tale na vanuwa, "Na bete me tawa mudu o iko, me kodaki o Melekiseteki." ⁷O kiya ikwe na leya nokoto no vatamata, evo vacaboniya no na kerekere, na masumasu, qaneya na tagi ni rarawa, nivo vawai e mata vuwa o keya e rewa ni vacolaniya mai na mate, e ya rogoci ga na kwa e kwa balejiya na leya vamataku. ⁸Ia evo djina ga lai luve o keya, avo vavulici ga ina varau me mamakutu no ga me vosojiya no ga na kwa rarawa. ⁹Ia nivo varautaki devu, eya yaco me jiya vuni cola tawa mudu vuwadru taucoko ga na varorogo vuwa. ¹⁰A vo coviya na Kalou me jiya bete levu me kodaki leya i valavala o Melikiseteki. ¹¹E levu na kwa esi vo no me madu na tukuniya ke, ia e dredre ga na keya balebale, e jikai vuwako mutou na bebe me varorogo. ¹²Nivo dodonu no mutu rewajiya makawa me mutu jiya vavuvuli, io e yaga muni mo mutu na lai vavulici tale se na cava re na vu ni vavuvuli ni Kalou. E yaga muni ga vuwako mutou na wai ni sucu, tasi jiya cawa djina! ¹³Ni vo jikai ni lai kilai vadodonu nai vavuvuli ni vi vadodonu taki, o keya e somiya boto na wai ni sucu, ni jiya i luve ga. ¹⁴E vo yaga jidru ga na makuga na cawa djina. o rau na varautakiniya ru yaloga ina varau, meru valewaiya rewa na vikwa e oka se bura.

6 ¹O keya ikwe, medu deniya yaji nai tekitekivu ni leya i vavuvuli o Karisito medu toro cake me matuwa sara. Me du kuwa ni tauyavu takiniya tale na vivutuni ina vuku ni ledu valavala du wa mate ke, ina vabaujiya muni na Kalou, ²nai vavuvuli ni vivavitaiso taki, qaneya na vitabaki ina lima, vata na ledru tucake tale mai na o rau na mate, qaneya na lewa e jikai ni mudu rewa. ³Ia na kwa ikwe eru vo vaveya, kodaki e oka vuwa na Kalou. ⁴Evo dreidrei sara meru na vivavoui meru vivutuni o rau na vakakaramataki devu mai mata, eru vo tovoliya devu nai solisoli valomalagi, meru rewajiya na Yalo Tabu, ⁵eru tovoliya na kwakwa oka ni Kalou, qaneya na kaikai ni cola e sibere no mai, ⁶eru qai vuki dai tale niru vo vakojiya no ga vainidru na luve ni Kalou ina kauvelatai, eru beciya muni ina matana votu. ⁷Nivo vakalougata takiniya na Kalou na qwele e somiya na luvu e dau yato ke valevu, e vatubuniya muni na kai e yaga vo rau na eru na keliya. ⁸Ia e jikai ni vabau e vo ga valailai me biu sara yaji me vatubuniya na kai vavoto vata na soni, ia na keya devudevu ga na vayagi. ⁹Ia vuwako mutou ga na lomani, e djina ga madu tata kodaki ikwe, is madu vo numiko mutou ni mutu a dau oka no, evo

nokoto no ga vuwako mutou na vikwa e lavata no na cola.¹⁰ Ni Kalou e dodonu. E jikai ni numidei niya rewa na lemutu cakacaka, qaneya na loloma, mutu vatakiya ke e yaca ni mutu a dau qwaravidru o rau na lotu, ia mutu a dauviqwaravi no ga.¹¹ Ia madu vo okajiya saraga mo mutu duigugumatuwa vainiko mutou, mutu vanuinui maluwa no ke, me yacoviya na vaioji ni gauna.¹² Mutu kuwa ni vucesa, mutu tekucidru ga o rau nai taukei vikwa e yalataki niru a vabaujiya no eru a dauvosojiya vabalavu.¹³ Nivo yalayala na Kalou vo Eparaama, e jikai ni cavujiya rewa e kiya me uwasivi cake, a qai tata ni yalayala.¹⁴ A kwa, "E djina aqu na vakalougata takiniko vlevu, aqu na vlevu niya lemu kawa."¹⁵ E kodaki muni ke, na leya dauvosojiya vabalavu o Eparaama, a qai yaco me taukenijiya na kwa a yalataki.¹⁶ Ia niru vo bubului o rau na tamata eru dau cavujiya na kwa e yalevu. E devu vuwadru na viburaji ina bubului me vadjinadjina.¹⁷ E kodaki muni ke na Kalou, e okajiya o keya me varaitakiniya djina sara vuwadru na taukeni jiya na kwa e yalataki nivo tudei na leya vatulewa, e vadjinadjina taki ina bubului.¹⁸ Me ruwa ke na kwa e tudei sara, e jikai ni rewa ke, e jikai ni rewa ke vuwa me giri na Kalou, medu na vacegui ke o datou edu lai varurugi no nidu vo qulumiya nai nuinui evo nokoto no du mata.¹⁹ O keya evo nokoto no vuwako datou me jiya i kelekele idu yaloga, e djina e qai kaikai muni ia evo unu sara ina yaloga ni lajilaji, e jiki igi e unu ke,²⁰ me balejiko datou o Jisu, me ledu i liuliu, e vo lesi o keya me jiya bete levu me tawa mudu me kodaki o Melekiseteki.

7¹ Ia o Melekiseteki ikwe, na tui i Selemi, na bete ni Kalou e kwa levu sara, a waciya o Eparaama ni vo devu mai na leya ravujidru mai na tui, a tata ni vakalougatataki niya.² A soliya muni vuwa o Eparaama nai kajini ni kwa taucoko. Matai, na keya vadewataki e yaca me keya i balebale "tui ni cakacaka dodonu" o kiya muni na tui i Salemi, o keya igi na tui ni vivacegui.³ E jikai ni lakwai o tamaya tamaya se o leya nene, se na leya mataqali, se na leya vatekivu ni leya gauna, se oji ke na cola, evo vai ke me kodaki jiya luve ni Kalou, evo dei no ga me jiya bete me tawa mudu.⁴ Mutu vakasama takiniya re na leya uwasivi na tamata ikwe, a soliya ke vuwa o Eparaama na turaga qase na leya kajini ni tabuwa a toki takiniya mai nai valu.⁵ A dau djina vuwadru na luve ni livai, a rau na bete, ni vo lai vasalataki vuwadru ina vunau, meru na soqoniya mai na sigana mai vuwadru na tamata, io vuwadru o wekadru, e djina ga niru lamai ina leya kawa o Eparaama.⁶ Ia o Melekiseteki, a vasigani mai vuwa o Eparaama, e jikai ni wili vata na leya mataqali, a tata ni vakalougatataki niya ni vo tata taki devu tu ina tata ni yalayala.⁷ Ia nw kwa ikwe e jikai ni vajijiqa taki, nivo tata ni yalayala takiniya devu o keya e uwasivi cake vuwadru.⁸ Ia ikei eru qulumiya na sigani o rau na tamata eru dui mate, ia mai keigi e lai kwai ni kiya esi cola no.⁹ Ia kodaki e qulumiya me qu kwa, o Livai muni, o keya e dau qulumiya nai sigani, eru a soliya vata nai sigana o Eparaama.¹⁰ A sibere ni sucu o keya a tavaki niya rewa o Melekiseteki o tamaya.¹¹ Ia kodaki eru rewa ni oka cake ina vuku ni cakacaka o rau na bete valivai, (nivo lai kwai devu tu ina vunau vuwadru na tamata), ena yaga va cava kodaki e tubu tale e kiya na bete me kodaki muni na leya i varau o Melekiseteki, me qai lai kwai ni jikai ni tautauvata na leya i varau o Eroni?¹² Ia nivo vaisosomi taki na bete, evo dodonu muni ke me vaisosomi taki nai vunau.¹³ Ia o keya evo lai kwai kodaki ikwe, e kanikiya na leya yavusa, e jikai muni ni kiya na tamata me qwaraviya na cabocabo ni soro.¹⁴ Evo macala tu ni macavu mai vuwadru na Juta na ledu Turaga, na yavusa a jikai ni cavujiya o Mosese meru jiya bete.¹⁵ Evo macala vasigalevu tu, nivo tubu e kanikiya tale na bete me kodaki o Melekiseteki.¹⁶ O keya a lesi, e jikai ni kodaki na vunau vavuravura, o keya ga me kodaki na keya mana na cola tawa mudu.¹⁷ Ni vo kwa o keya " O iko na bete tawa mudu, me kodaki na leya varau o Melekiseteki."¹⁸ E djina a mudu mai vunau i mata, nivo malumalu e jikai ni yaga,¹⁹ nivo jikai ni oka sara e kiya na kwa ina vuku ni vunau, ia na keya liuliu nai nuinui e oka cake sara, o keya ikwe edu toro voleka sara vuwa na Kalou.²⁰ A vo bubului devu tu ina leya i lesilesi me bete; niru vo buli ga meru jiya bete o rau ikwe,²¹ ia e jikai ni bubului taki, ia o kiya ikwe ina bubului, me balejiya o keya a kwa vuwa, " A bubului vuwa o Jiova, a jikai ni vivutuni: 'O iko na bete tawa mudu.'"²² E uwasivi cake ke na viyalalayaji, o keya a vadjinadjina ke o Jisu.²³ Ia o rau ikwe eru lesi meru jiya bete, eru lewe levu, niru vo taroviya na ledru nokoto no ina mate.²⁴ Ia o keya ikwe, e jikai ni vaisosomi taki na leya cakacaka va bete, ni nokoto no ga vuwa na tawa mudu.²⁵ O keya ikwe evo rewarewa ke vuwa me vacolanidru o rau na lamai vuwa na Kalou me balejiya, nivo cola no ga o keya me masulaki nidru.²⁶ Ni vo dodonu me ledatou e kiya na bete me kodaki ikwe, e yalo savasava, e yalo oka, e jikai ni bura, e tawase dai mai vuwadru na tamata i varau bura, avo vai me uwasivi cake i lomalagi na leya lagilagi.²⁷ O kiya ikwe e jikai ni yaga ke ina visiga, me vacaboniya nai re i mata nai soro ni leya i varau bura, e qai tetaku na ledru i varau bura na tamata, me kodaki o rau na bete levu. ni vo vaveya ga vakiya o keya na leya mai vacaboniya.²⁸ Ia evo buli ina vunau na tamata eru vo malumalumu meru bete levu, ia na luve ni Kalou e vai me oka sara vlevu me tawa mudu, ina bubului e taraviya na vunau.

8¹ Ia na i ulutaga du talanoa takiniya no: E nokoto e kiya na ledu Bete leru e tadra no e lima matau ni nono o kiya e levu mai Lomalagi.² O kiya na i vukevuke ni Jiki tabu, na were tabu ni Turaga, e tasi vaveya na tamata, ia e vaveya ga na Turaga.³ Ia vuadru taucoko na Bete leru aru waliciya meru vacaboniya ruarua na madrali qeiniya na keya I soro. E dodonu me vacabori e kiya na kwa.⁴ Ia kodaki na Karisito ena no I vuravura, o kiya ena tasi rewa ni Bete, ni ru no na dau vacaboniya na imadrili me kodoki na ivunau.⁵ Eru vaveya na keya varataki qeiniya na mawalo ni vikwa valomalagi. Me kodaki na leya Varaitakiniya o Jisu vo Mosese na gauna a varau ni vareya na were tabu: A qai kwa na kalou, "Tolaviya, mo vareya na kwa taucoko aqu varaitaki niko mai na ulu-ni-vanua."⁶ Ia na Karisito ero ciqomiya na vi tabara uasivi, me kodaki o kiya na vivataudeitaki ni tata yalayala e vasivi cake.⁷ Kodaki e tasi kiya na kwa e cala mai ina matai ni kwa igi, ena tasi okaji me vadani e kiya tale.⁸ Ia na gauna a daniya ke na kalou na cala vuadru na tamata, a qai kwa o kiya, "Tolaria, ena yaco mai na siga -e kwa na Turaga_ Na gauna aqu na vaveya na kwavou vuadru na Isireli qainidru na kwai Juta.⁹ Ena tasi kodaki na vi yalayalaji aqu vaveya vuadru ledru Qase na siga aqu qulumiya ke eru lima Simatataki nidru

dai mai na vanua o Ijipita. Niru tasi vatekuciya na lequ viyalalayaji, qai kwa na Truaga, mequ kuwa ni maroroi jidru.

¹⁰Ikwe na iyalayala qu na vaveya vuadru na Isireli oji na siga igi kwa na Turaga Aqu na biujiya ve ledru vakasama na vunau, aqu na volaia talega ke ve ledru yalo, aqu na ledru kalou talega, eru na wili me lequ tamata.¹¹Niru na tasi vavulicidru yaiciya me leya lewe ni rara. Qainiya o wekaya, kwa, “Kilajiya na Turaga”. Niru na kilajiko yau taucoko, vua o kiya e lure takya yacoviya o kiya e qase. ¹²Niqu na yalo-oka vuadru eru tasi dodonu, ia aqu na numidai niya na ledru I varau bura”, ¹³Ni vo coviya e kiya e “kwarov”, o kiya ena vaveya na keya imatai me I devudev, ia na kwa e vo makawa ena voleka ni lavele mai.

9 ¹E djina e vo notu qeiniya na xi yalayalaji ni lotu, qeiniya na were-nii-lotu xa vurayura. ²A vai ga na were Tabuj o keya e simata, e no ke na I tokotoko ni sinna, qeiniya na teveli, qeiniya na madrai e dau lal danij e yaca me vanuwa Tabu. ³Vo sivi nai karuwa ni, a vo qai lai no na were Tabu igi na loqi sara. ⁴E nokoto ke na miqa koula, qeniya na kato ni vi yalayalaji e botani vetutu taycoko ga na koula e nokoto ke na bilo koula e tawa ina mana, qeiniya na leya I toko o Eroni. ⁵A no iyata o rau na Jerupi vai ukuuku a va ruruijiya na I cabo-cabo-ni bulubulu 10 na dredrei ni kwa me lai kawal vuwadru I kwe. ⁶Ni vo varautaki devu tu na kwai kwe, aru vo unu o rau na Bete ina vi siga nai matai ni were tabu, me vai ke na lotu. ⁷O rau ga na bete levu eru unu e va yakiya ga ina kiya na yabaki me kau na dra e va eabo niya vata na ledru va cala kwa na tamata. ⁸A vo vatakeya na Yalo Tabu na kwai kwe, ni tasi vatakei mai na ealevu I na loqi Taby na vanuwa e no ke na were Tabu i mata. ⁹Na keya i vata kilakila i qoi, me yacoviya na gauna i kwa a va cabo ke na i madrali qeiniya na I soro, o keya e tasi va savasavataki niya rewa e yaloga ni lamai lotu. ¹⁰Can cawa qeiniya na somu mo vulu vulu va levu qeiniya nai varau va vuravura, e vo lesi me cava re na gauna ni vi va dodonutaki. ¹¹A vo la mai na Karisito na bete levu na oka e qai tekuciya mai, na were tabu levu e oka cake sara na keya oka, e jikai ni vai ve na lima, a jikai ni kodaki ka ¹²E jikai ina dra ni me sena luvu m bulumakau, ina leya dra ga e unu ke I na loqi tabu sara, ni vo rewajiya me Soliya na cola tawa mudu. ¹³Kodaki e yaga na dra ni bulumakan qeiniya na me, qeiniya na ravu ni bulumakau lewa ni vo kaburaki vuwadru na dukaduka, me savasava ke eru lala” ¹⁴E kodaki i val e dra na Karisito, o keya a va cabo niya vuwa na Kalou me balejiya na Yalo Tabu tawa mudu e jikai vuwa na bura, e rewarewa Sara me Savajiya ke na lemu lewaiya i yaloga ina cakacaka ni mate, me belejiya me mutu qwaraviya na Kalou colo? ¹⁵Okeya I kwe e yaco ke me taro glya ke na vi yalayalasi vou, meru rewa Jiya o rau eru lai covi i nal votavota tawa mudu e yalataki, me balejiya na leya mate, nai soro ni varau Toura a vo val Levu ina vi yalayalaji i mata. ¹⁶Kodaki e kiya na vi yalayalaji, e yaga me mate okeya a val ke navi yalayalaji: ¹⁷Ni vo mate a qai va deitaki ke na vi yalayalaji e jikai ni yaga va lailai ni colo no o keya a va vuniya na vi yalayalaji. ¹⁸O keya i kwe e jikai ni tabu ke na yalayala a vai I mata, a vai ga ina drai. ¹⁹10 ni kwa devu o Mosese na i va vuvuli taucoko ga ni vo vunau vuwadru taucoko na tamata, a qai kau o keya na kedru dra na luvu ni bulumakau qeiniya na me, qeniya na wai, qeiniya e rauni vulu na Jivi a vo vadradataki, qeiniya na isopa, a qai kuretaki niya i nai vola, vuwadru muni na tamata. ²⁰A kwa, i kwe na dra ni vi yalayalaji a vaveya vuwako mutou na Kalou. ²¹A kuretaki muni na dra ina were tabu, qeiniya na bilo taucokoni lotu. ²²E vica na kwa e tasi va sava savataki ina dra me kodaki na i vunau: 10 me kodaki ni vo tasi dave na dra, e jikai ni boko nai varau bura. ²³10 e vo dodonu ke me savasavataki nai va takarara e no mai lomalagi ina vi kwa i kwej na vi kwa djina e va lomalagi a vo va savasavataki na kwa e oka vuwadru. ²⁴Ni vo jikai ni unu na Karisito i na loqi tabu a vai i na lima, i qoi na i vatakorakara ni kwa djina ni vo uu ina lomalagi djia ga, me lai talavi ni kuwa e mota na Kalou me balejiko datou: ²⁵E vo jikai muni ni va cabo niya va levu, me Kodaki ni unu na bete ina loqi tabu ina vi yabaki, me kau na dra kani kiya: ²⁶10 kodaki kwe e dodonu me mate valevu mai nai va tekivu i vuravurai a qai vata keya va kiya o keya i nai devudev ni gauna a vo kwa me la dai ke na i varau bura, ni vo va cabo niya. ²⁷Kodaki ni vo lai kwai me mate va kiya o rau na tamata, me qai bere na lewa. ²⁸Me lai va cabo vakiya me kodaki muni na Karisito me lai ocaji ke nai varau, bura ni tamata e wara; e na lai dani mai varuwa meru cola e jikai ni jiya i soro.

10

¹E no ga ina i vunau na varaitaki ni vika me bere mai, e jikai muni ni rewa i nai soro eru vacaboniya na viyabaki, eru vasavasavataki nidru na toro no ke. ²Kodaki evo rewa, e jikai ni mudu na ledru vivacabo, eru jikai ni bilitaki no ina valavala ca o rau na dausoro eru vo vasavasavataki va kiya? ³nai soro iqoi e lai vanumi ke nai valavala ca ina viyabaki. ⁴E dreidrei sara me kau dai mai valavala ca na dra ni bulumakau qeiniya na me. ⁵O keya ikwe e kwa ke o keya ni vo lamai vuravura, ⁶Nai soro qaneya nai madrali o jikai ni okajiya, o varautakiniya ga vuwako au na yalo; nai soro yagi, hai soro muni e sorovaki ke nai valavala ca, o jikai ni marau ke. ⁷A qu qai kwa, 'Daniya, aqu vo lamai, aqu volai ina i vola e vavivi mequ vaveya na kwa e okajiya na Kalou. ⁸A kwa i mata o keya, 'Nai soro qeiniya nai madrali qeiniya nai soro yagi, qeiniya nai soro e sorotaki hai valavala ca, o jikai ni okajiya, se me o marau takiniya. O keya a vacabo niya me kodaki nai vunau. ⁹A qai kwa o keya, 'Daniya, aqu vo lamai mequ vaveya na kwa e okajiya na Kalou. A kau dai o keya nai matai, me vaveya na keya i karuwa. ¹⁰Nidu vo vasavasavataki balejiya na lewa ikwe, e yaga o Jisu Karisito e vacabo vakiya. ¹¹O rau taucoko ga na bete eru notu eru cakacaka na visiga, e vacabo valevu nai soro igi e jikai ni kau dai rewa nai valavala ca. ¹²O keya ikwe nivo vacaboniya va devu nai soro e kiya ga me balejiya nai valavala bura a qai no bale ve lima i matau na Kalou. ¹³A qai waciya niya no me niya na keya i tutu e la. ¹⁴Avo vacaboniya vo kiya nai soro a vaveya ke o keya na kwa taucoko ga e yaga vuwadru o rau eru vasavasavataki no. ¹⁵A jiya i vadjinadjina muni vuwako datou na Yalo Tabu. Io nivo kwa devu o keya, ¹⁶Ikwe na viyalalayaji qu na vaveya vuwadru nivo devu na gauna igi, a qai kwa na Turaga, qu na vaqata niya na lequ i vunau veru yaloga, qai volaiya veru yalo. ¹⁷Ni ledru i valavala bura qeiniya na ledru jikai ni

varorogo qu na jikai ni numiya tale.¹⁸ Kodaki e vo boko na kwa iqoi, evo jikai ni vacabo tale mai soro nai valavala ca.¹⁹ O keya ikwe, o mutou na viwekani, edu vo qai doudou medu unu na lequ tabu sara balejiya e dra o Jisu.²⁰ Na calevu vou a qai cola o keya a qai vadoniya vuwako datou, na kwa e unu ke nai laji, iqoi e yalo.²¹ Evo kiya na ledru bete levu ina were ni Kalou,²² medu toro voleka yaji ina yalo djina sara, nivo kuretaki tu du yalo me du kuwa ni beitaki niko datou ina bura, nivo sili tu du lala i na wai e madrawa.²³ Medu qulumiya qata na ledru vatutusa ni ledru vabaujiya me kuwa ni vavuli, nivo yalo djina o keya e yalatakiniya.²⁴ Medu vinumi vainiko datou, medu vakatakata taki medu dauloloma du qai varau oka.²⁵ Medu kuwa ni daniya na vasoqo vata, me kodaki na ledru varau e yavalu na tamata, medu vamasuji no, io me valevu, nidu vo daniya evo toro voleka mai na siga.²⁶ Io kodaki du vo i valavala bura evo daniya ke du yalo, nidu vo kilajiya devu nai vavuvuli djina e jikai kiya tale e kiya nai soro ni valavala bura.²⁷ E qai vo ga na ledru waciya ina matakuni na siga ni lewa, qeiniya na oca mudremudre tale ga, iqoi e kanidru na meca.²⁸ O keya e beciya na leya i vunau o Mosese ena mate ga, e jikai tale ni lai lomani, evo bilitaki vuwa eru ruwa se eru tolu nai vadinadjina.²⁹ Mutu vakasamataki niya na keya levu na viocaj e dodonu me cava vuwa, e va kwa waletaki nita na dra ni viyalayalaji, e vasavasavataki ke a balejiya na yalo ni loloma?³⁰ Nidu vo kilajiya o keya e kwa, "Evo lequ i tavi mequ vataki niya, aqu na saumiya ga." A kwa tale, "Ena lewaidru na leya tamata o Jiova."³¹ E kwa vamatatu me lutu ve lima na Kalou cola!³² Mutu vanumiya na siga i mata, a mutu vakakaramataki ke mutu qai vosojiya na vivala ina rarawa djina.³³ E yavalu ni mutu vasirivoto taki ina varivariva qeiniya na vivararawataki, e yavalu, ni mutu no vata qeinidru e yavalu e kodaki ke.³⁴ Ni mutu lomanidru ga eru vesu tu, mutu marau nivo lai suguji na lemutu i yau, ni mutu vo kilajiya ve mutu yalo eno ga mai lomalagi na lemutu i yau e oka sara ina viqaji.³⁵ O keya ikwe mutu qai kuwa ni daniya na lemutu vaidjina hiya ena levu na keya i sau.³⁶ Evo yaga vuwako mutou na vosojiya, mutu vaveya na kwa e okajiya na Kalou, me lemutou ke na kwa e okajiya na Kalou, me lemutou ke na kwa e yalataki.³⁷ Ena balavu valailai, e qai lamai o keya e lamai, e jikai ni balavu sara.³⁸ E cola na tamata yalo dodonu ina vabaujiya, Io kodaki evo suka kanikiya take, e jikai ni okajiya qu yalo.³⁹ O datou edu jikai ni kodaki o rau na suka tale yaji ina rusa, du kodaki ga o rau eru vabaujiya no me cola na yalo.

11

¹Io na vabaujiya e kodaki nivo cava na vikwa e nuitaki, e kodaki ni vo vatakei na vikwa e tasi ladai.² Na kwa ikwe e rogo oka i mata o rau na tuqwaqwa.³ Na vabaujiya e du kilajiya ke ni vo vai na vibuli na tata ni Kalou, e jikai ni vai na kwa e lai dani mai na ve kwa e lai dani no.⁴ Na vabaujiya e vacabo niya o Epeli, nai soro oka vuwa na Kalou e bura na leya o Keni, e rewa jiya ke na vadinadjina ni vo yalo dodonu, e vo vatakeya na Kalou e oka jiya na leya i madrali, na kwa ikwe e tata no ke o keya e vo mate tu.⁵ Ni vo vabaujiya e mei yaji ke o Inoke, e jikai ni mate. "Aru jikai ni daniya, ni vo meiya yaji na Kalou." E sibere ni meiya yaji, a vo notu vuwa na vadinadjina nivo okajiya na Kalou.⁶ Kodaki e jikai na vabaujiya, e dredrei sara medu lai okaji: o keya e taroviya na Kalou e dodonu me vabaujiya ni cola o keya, e saumidru muni o rau eru vadaniya.⁷ Na vabaujiya e matakuni o Noa, evo vasalataki niya na Kalou balejiya na vikwa e sibere ni lamai avo takaviya e kiya na waqa o keya me vacolanidru ke leya matavuwere. A vawaidru ke na kwai vuravura, a cava me jiya taukei ni vivadododnu taki e cava ina vabaujiya.⁸ Na vabaujiya e talai rewarewa ke o Eparaama, nivo lai covi me la ina vanuwa i sibere ni soli vuwa me lewaiya; avo layaji, e jikai ni kilajiya na vanuwa e lake.⁹ Na vabaujiya e la inova vavunilagi no ke na vanuwa e yalataki, e kodaki e jikai ni jiya leya, e nokoto no ga ina viwere laca, o Aisake qeiniya o Jekope, eru taukei jiya vata i bere na kwa igi e yalataki.¹⁰ E nuitakiya o keya na rara e tauyavu taki, e vaveya na Kalou.¹¹ vabaujiya e vakaikai taki ke o Sera me kunekune takiniya na kawa, a vasucuniya nai luve nivo devu na keya gauna, e numiya ga e yalo djina o keya na yalatakiniya.¹² O keya, ke tubu mai vuwa e kiya, o keya e kodaki evo mate, eru levu eru kodaki na vikalokalo mai lomalagi, e kodaki muni na volivoli mai matacawa e jikai ni wili rewa.¹³ E mate ina vabaujiya o rau taucoko ga ikwe jikai ni ledru diina na vikwa e yalataki, eru daniya vayawa aru roqojiya, aru tukunidru niru vavunilagi aru viyato yaki vali i vuravura.¹⁴ O rau eru tata kodaki ikwe eru vadeitaki niya sara niru vadaniya na vanuwa e ledru.¹⁵ E djina ga, kodaki eru numiya na vanuwa igi aru dainiya tu, e rewarewa ga meru lesu tale ke.¹⁶ Aru qai biujiya sara e kiya na vanuwa e oka cake sara, igi e valomalagi: o keya ga ikwe e jikai ni maduwa ke na Kalou me tokoniya me ledru Kalou: niru vaveya o keya ekiya na rara me ledru.¹⁷ Nivo vabaujiya me vacabo niya o Aisake, o Eparaama e vatovoliya, o keya a tata takiniya nai yalayala e vacaboniya me kiya ga o keya e vatubu o keya.¹⁸ A lai kwai balejiya i mata, la kawa o Aisake, e vatokoniya me lemu kawa.¹⁹ Avo vadinaja jiya o keya e rewarewa vuwa na Kalou me vacolaniya tale mai na mate; a qulumiya tale me kodaki ke ina i vatakarakara.²⁰ Nivo vabaujiya na tata ni vivakalougata taki o Jekope qeiniya o Iso, qaneya o Aisake ina vikwa e sibere.²¹ Nivo vabaujiya a tata ni vivakalougata taki o rau ke o luveya o Joseva vata o Jekope, nivo voleka ni mate; avo cuva bale ina leya i toko.²² Nivo vabaujiya a kwa ke o Joseva, e voleka ni mate, nivo lai dani o rau e luveya o Isireli; avo tatau takiniya e tuwa.²³ Nivo vabaujiya e cilotaki niya o Mosese me vula tolu o rau na leya qase, nivo sucu o keya, niru vo daniya na mata oka ni luve. Aru jikai ni matakuciya lai varau na tui.²⁴ Nivo vabaujiya a duwa ke o Mosese, ni qai tamata cola mai, me vatokai me luveya nai luve o Fero na vulau;²⁵ Nivo djigitakiniya me vosojiya na vivaburaburataki nidru na tamata ni Kalou, e burajiya ni bau marau boto ga ina valavala bura e yavalu na siga.²⁶ E vadinaja jiya ni jiya yau levu e valailai balejiya o Karisito, na kwa lailai nai yau mai Ijipita: nivo vadaniya na keya i sau.²⁷ Nivo vabaujiya avo deiniya ke i Ijipita o keya, a jikai ni matakuciya na leya oca na tui; avo gumaikali, me kodaki ni daniya omkeya e jikai ni lai dani.²⁸ Ni vo vabaujiya a vaveya o keya na kana vata ni la siviya, qei niya na kuretaki ni dra, me kuwa ni lai dere ke o keya e vamate nidru na ulumatuwa.²⁹ Nivo vabaujiya aru lake ina yaloga ni wasawasa dradra me kodaki ni vanuwa macamaca. Niru vo tovoliya o rau na kwai Ijipita meru bau kodaki ke, aru vo dromu.³⁰ Na vabaujiya a reba ke na ba mai

Jeriko, avo buku na druwadruwa me bogi vitu.³¹ Nivo vabaujiya avo jikai ke ni rusa vata ke qenidru na jikai ni vabaujiya o Reapi, na lewa dauteigwane, avo meidru me vacegu nidru niya yamata.³² Na cava tale mequ kwa? nivo balavu sara kodaki qu kwa balejiya o Kitoni, qeiniya o Peraki qeiniya o Samisoni, qeiniya o Jefica, qeiniya o Tevita, qeineiya o Samuela, qeimidru na parofita.³³ O rau niru vo vabaujiya, aru vamaalumumu takiniya na vimatanitu e yavalu, eru vaveya na kwa dodonu, eru rewajiya me ledru na vikwa yalataki, eru vo sugujiya e gusu na laione,³⁴ eru vo bokociya na quto vamatatu, eru vakaikaitaki tale niru malumalumumu, eru vo kaikai ina i valu, aru rovidru nai valu ni kwai kanikiya.³⁵ Aru vo qulumidru tale e yavalu na lewa na kwai ledru aru tucake tale mai na mate. Eru yavalu eru vararawataki vavevu, aru vo duwa ga ni cola, me oka cake ke na ledru tucake tale mai na mate.³⁶ Aru tovoli eru yavalu ina varivariva qeimidru na vesu muni qeiniya na dai i were ni vivesu.³⁷ Aru lai vadava ve na vatu, eru varo i ruwa eru veretaki, eru vamate ina selewau. Aru viyato yaki vali eru vaisulu e taba na sivi qeiniya na taba ni me.³⁸ Eru dravudravuwa sara, eru vararawataki eru vaburaburataki. Io e jikai ni yaga o rau kwai vuravura meru no vata qanedru; eru vo se ina vivanuwa lala, ina viuluniyataga, ina yavalu na qwara qeiniya na viqwara vatu i vuravura.³⁹ O rau taucoko ga ikwe eru rogo oka ina vuku ni vabaujiya io e jikai ni ledru djina na kwa e yalataki.⁴⁰ Io avo varautaki niya na Kalou vuwako datou na kwa e oka cake meru kuwa ke vaokataki sara takiya ga medu vaokaoka sara vata ga.

12

¹Okeyo igi, nivo no wavoki jiko datou tu nai wiliwili eru ni vikwa eru notu vedu tutu meru jiya i vadjinadjina, medu biujiya vatutu na ledui dagidagi qai niyo nai varoa bura du dau vesu rewarewa ke. Medu togo noga vitatiya na dredrei enotu vedu mata.² Medu varorogo vuwa o Jisu, na dau nivi vatau wkotaki ena lodu vabaujiya. Ia na vivamarou taki eya biu vemata, e vasojiya na varawa ena kauvelatai, vigaliya ga na maduwa, eya tadra enai tadratadra elima imatau na kalou.³ Bou vakaramataki niya, leya vasojiya na rarawa na leya bijiya vuwa me dagi takiya vainiya, me balejiya botogo mo kuwa ni vakasama varua moqai sese.⁴ Medu na vorajiya se unuviya rewa na rarawa me yacoviya sara na vanuwa mo dra ke; ⁵Iyo nidu vo umidainiya na leya ni vivayalo qwaqwataki niko datou medu niya lai luve: “Luvequ kuwa ni qulu vainama na leya vivavulici na Kalou, iyo medu tubu valeva ena leya vivadodonutaki mai Vuwa.” ⁶Iya na Kalou ena vivavuliei ga vuwadru e lomanidru, 10 evavulicidru taucoko na leya iluve e ciqomidru.⁷ Qulumiya qata nidu vavulici. Na Kalou e wilikiko datou me niya lai luve. Ocei nai luve eva Momo me qai jikai ni vavulici. ⁸Iyo kodaki da tasi vavulici, na tamata taucoko du wasekiya vata, nick jikai ni tekuoya na lewa edu vo jikai muni ni niya lai luve.⁹ Iya na keya ikuri, eno na ledu Momo vayago okeya edau vivavulici vuwako datou medu rokovidru talega. Me qai vacava sara soko na ledu soliko datou vuwa na ledu Momo vayalo ecolo! ¹⁰Na ledu Momo vayago vavuliciko datou ena gauna lekaleka ni ledru numia e oka igi. Iya na Kalou e vivavuliciko datou ena ledu tuou, erewa nidu vai votavota ena leya savasava. ¹¹Ni jikai na vivavulici ena vigauna e soliya na marau, iya me solia na tavutu. Iyo mai bere e solia na vuani vacegu ni yalododonu mai vuadru nakeya vo eru vavulici ke.¹² Iyo mo vaqwaqwataki niya mu lima nivo malumalumumu mai qai niya mu turu ni malumu. ¹³Taubale vemu la ena calevu dodonu, iya me kua ni sese na laiyatoyato na qelo me vacolai ga.¹⁴ Meno vuwako datou yakia na vacegu, na savasava, ni jikai ikwe duna jikai ni dania na kalou. ¹⁵Mutu qaqarauni me kuwa ni kiya vuwa ko mutou me lutu dai mai na loloma ni Kalou, me kuna ni tubu vuwako mutou na yao ni viavialevu ena vavunia na leqwa, okeya igi medu kuwa ni vaburaburataki ke. ¹⁶Okeya igi etasi kiya vuwako datou ei tovo savasava se tasi dodonu, me kodaki o Isau, okeya eya volitaki niya na leya ulumatua ena kiya na veleji na cawa. ¹⁷Iyo qai numiya mai bere, na gauna e vanumiya ke medu taukeni jiya navi vakalougatataki, iyo duwa duarakinia maivua, balejiya ni daniya ejikai nidu tekucia na calevu nivi vutuni, edjina ga nakea calevu na tagi.¹⁸ Nidu sibere ni yacoviya yaji na vatelaga e yewa ni lai butuki, na vatelaga e mudre tu, e gilogilo, e bagi tu, qai cogi laba. ¹⁹Nidu tasi donumaki niya mai na rogo ni davui, qai niya na rogo ni domoni kwakwa vuwa okeya e varogo e kerevia me kuwa tale ni kiya tale nakwa me lai kwar vuadru. ²⁰Niru jikai ni rewajiya nakwa elai kwai vuwadru: “Iya kodaki e kiya vuwadru na manumana e butukiya na vatelaga, e doclonu me virilaki.” ²¹Kiya nakwa na leya vamatatu nakwa e laidani ni kwa o Mosese, “O yau qu matakua vata qainiya qu qai saqanini.” ²²Iya nidu vo lamai na vatelaga o Saioni igi na leya tauni na lea inono na Kalou colo, i Jerusalemi nai nono valomalagi, e jini vaoba na agilosu eru vaokaoka niru tuva tu. ²³Edu vo lamai vuwadru nai soqasoqo ni ulumatua, orau navo-volai tumai lomalagi. Edu vo lamai vuwa na Kabu, na daunilewa nikwa taucoko, orau na yalododonu yakia ikwe oraci navo-vataucokotaki tu. ²⁴Orau evu vo lamai vuwa o Jisu, na dounivadewa ni viyaloyalaji vou, e okacake nava miriki ena dra kaburaki maivua edra o Eveli. ²⁵Varorogo kuwa ni duwaraki nia okea e kwakwa no yaji. Iyo kodaki eru tasi tuba rewa maivuwa okeya eru duwaraki niya meru vuki vatutu mai vuwa okeya e kwakwa nomai lomalagi. ²⁶Ena kiya na gauna, e sakure na vuravura na gauna erogo ke domo. Iya na gauna ikwe e kwakwa yalayala qai kwa, “Ena yaco tale kiya tale na gauna ena kurejiya na vuravura, qai niya na lomalagi talega.” ²⁷Na kwakwa ikwe, “Kiya tale boto na gauna,” kai bakbale ena karejia, igi navi kwa eya vai, iya navikwa etasi sakure ena notuga. ²⁸Iyo igi ga, nidu ciqomiya na matanitu ejikai ni sakure rewa, medu qai vaokaoka ena leya ivarau ni vaokaoka vuwa na Kalou ena yalomatuwa qai nia nidu matakua. ²⁹Na ledu Kalou okeya na quto mudremudre.

13 ¹Me Nokoto no ga na vilomani ni vitacinil ²Kuwa ni numcledidru na valcana niclvu na vunitagi nvo vica evu vo vakana nidru na agilosu quiniya nini vo numidei nia ga. ³Mo dau numidru evu vo vesu tui me koclaki ni mutou vo vesu vata quidru talega evu vo valoloma me kodaki ni mutu vo vayago talega. ⁴Vo kilikili vuwadru na tamata taucoko na vawaji gainclu nai davodavo e jikai ni vidvivaji: 10 ovau e vu dau kisa E na leya lewa ga ni kalou. ⁵Me mutu kuwa ni

dau kocoviya na secle: iya me mutu dai yalo oka Ena vikiua va noki vuako mutou ni vo kwa okiya “A qu na tasi biujiko se numidei niko.”⁶ E na vuku ni vikwa ikwe eclu vo douclau ke me kwa A lequ ivukevuke Jiova Iya aqu na tasi matakua na cava na kwa e kit akinya na tamata voko yau.⁷ Me mutu numdru orau a simata takiniko mutou, e kwa vokomutou na tata ni kulou: va tekutekuciko yau na ledur vabaujiya mo numiya na ledui gioji nai ledru ivalavala.⁸ E vo niya atakiya ga o Jisu karisito e na siga vo oji qamya na siga nikuiva qainiya na siga sibere mai.⁹ Me mutu kua nikakuuyaki e nai vavuvuli e levu ni vo ladei, ni vo yaga me vadeitakinya na yalo ni loloma ni vo solia, tya mi kuwa gani cawa ni votasi yaga vuwaclu eni vo aga oga ke.¹⁰ Ni avo kiya na ledu i cabo cabo ni soro ni vo tasi doclonu me kana ke o rau vu vo qunvavi wen tabu.¹¹ Ni vo tavu na bili ni vava na lala ni manumanu iqoi vo kau. Na kedru dra I na leqi tabu o kiye na bete leni me sovo ni valavalabuva.¹² O kiya ga ikwe a mate ke o Jisu e lobo ni matamata ni vava me vasavasavataki niclru na tamata a na leya dra.¹³ E na vuku ni vikwa ikwe medu la ke vua i na bili qui vosojiya vata na vivanvanvataki.¹⁴ Ni vo Jikui na ledu rara ikei me du no vakiya ke la edu vo vadaniya e kya ena qai bere mai.¹⁵ Iya o Kiya ikwe me du dau vaca boniya naga nai maadrili ni valea okaoka vua na kalou e vuku ikwe na vu gani tabu nigusu medu tusanakiniya no ga e yacu.¹⁶ Mo kuwa talega ni numiclai takinya na vikwa oka qainiya na dau soli kwa: nivo okajiya na Kalou na madrali koclaki ikwe.¹⁷ Mutu varoroyo uwadru evu evu vo simata taki niko mutou qainiya me mutu vamaluinalumu takiniko mutou ni vu vo yadiavia mutu yalo me koclaki ovau eni na kwa balejidru, meru kitakinyu na marau quiniya ni Jikai ni vutugu ni vo tasi yaga vuwako mutou na vi kwa ikwe.¹⁸ Mutu masulaki niko madou ni mulu vi Jina Jiya ni vo oka na lemaelu lewa iyaloga ni madu vo okajia me varau oka E na vi kwa taucoko ga.¹⁹ Ia qu vo masumasu me vai ga ni vikwa ikwe e vawatoto taki no yaji vuako mutou.²⁰ Iya na kalou na dau ni vei va cegui o kiya na kaitole mai na mate na ledu turaga o Jisu knuisito na kelui ivatawa na sipi e na vuga ni drei vo ega ke na viyala yalaji tawa mudi.²¹ Me va oka niko mutou ve o kiya e varau oka taucoko we mutu vaveya na leya lewa qanya me vaveya o kiyadi yaloga ni kwa e vo oka vua e vuku ga o Jisu kavisito me du vavokovoko me kua ni mudu Emeni.²² Ia aqu vo vamamasu vuuko mutou na viwekani me mutu dau vosojia na tata ni vi vauqeji! Niqu vo volai vuako mutoiu, e na vica ga na tata.²³ Mutu kilajiya vo seveki tale orau o wekadatou o timoci ; kodaki e tasi vawatoto mai okiya o maclou na tolaviko mutou vakiya no.²⁴ Aqu vo loloma yaji vuwadur raucoko ini sinmatataki niko mitou qrinidui taucoko eru lotu vo loloma tuyaji vuako mutou o vau mai Itali.²⁵ Me nokoto mako mutai taucoko na loloma Emeni.